

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1907.

Andra Kammaren.

N:o 17.

Fröedagen den 1 mars.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 22 nästlidne februari.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *G. W. Roos* aflämnade Kungl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

angående förhyrande af ett beskickningshus i London;

angående öfverlåtelse till landtförsvaret af två ägoskiften, tillhörande förra skogvaktarbostället Käpplunda n:o 2 Gransikagården i Sköfde socken, Skaraborgs län;

angående ändring i pensionsåldern för personal vid intendenturkåren m. fl.;

angående öfverlåtelse till landtförsvaret af en del utaf förra bergshauptmansbostället Väsby i Västmanlands län;

angående ändrings- och tillbyggnadsarbeten å krigsskolans gymnastikhus m. m.;

angående förflyttning af flottans station i Stockholm till Elfvik å Lidingön;

angående upplåtelse till Göteborgs hospital af viss del utaf hemmanet ⁵/₈ mantal Storhagen i Backa socken af Göteborgs och Bohus län;

angående anslag till anläggning vid Göteborgs hospital af en hållplats å statsbanan genom Bohuslän;

angående uppförande af ett nytt hvalmuseum; samt

angående anordnande af erforderlig arkivlokal i domkapitels-huset i Västerås m. m.

Samtliga dessa propositioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren inkomna skrifvelse:

Kungl. svenska vetenskapsakademien inbjuder härmed vördsamt Riksdagens Andra Kammare att genom ombud deltaga i den minnes-

fest, som akademien den 25 instundande maj kommer att anordna med anledning däraf att tvåhundra år förflutit, sedan *Carl von Linné*, den store banbrytaren på den naturhistoriska forskningens områden, föddes.

Genom sin storartade lifsgärning har Linné förvärfvat en ovansklig ära åt sitt fädernesland. Det är därför en verkligt fosterländsk högtid, som svenska folket nu har att fira.

Svenska vetenskapsakademien har därjämte en särskild anledning att högtidlighålla Linnés minne. Carl von Linné var en af de framsynte män, som stiftade akademien. Han var ock dess förste preses och omfattade under hela sin lefnad akademien med sitt lifligaste intresse.

Under förhoppning att Riksdagens Andra Kammare ville hedra akademiens minnesfest genom att till densamma sända representanter, tillåter sig akademien vördsamt anhålla att före mars månads utgång få meddelande om, hvilka af kammarens ledamöter som blifvit utsedde att företräda kammaren vid akademiens minnesfest öfver Linné.

Stockholm den 15 februari 1907.

På kungl. vetenskapsakademiens vägnar:

PETER KLASON.

Preses.

Chr. Aurivillius.

* Sekreterare.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Med anledning af den upplästa skrifvelsen tillåter jag mig hemställa, att kammaren, under uttalande af sin tacksamhet för inbjudningen, ville besluta att utse tre af kammarens ledamöter som deputerade och två af kammarens ledamöter som suppleanter att jämte talmannen och vice talmannen representera kammaren vid ifrågavarande högtidlighet.

Hvad herr vice talmannen sålunda hemställt bifölls af kammaren.

§ 4.

Enligt beslut, fattadt vid sammanträdet den 27 nästlidne februari, företogs nu val af ej mindre tjugufyra valmän för utseende af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret samt suppleanter för fullmäktige i nämnda bank och kontor än äfven sex suppleanter för dessa valmän; och befunnos efter omröstningarnas slut hafva blifvit utsedde till:

valmän:

herr vice talmannen <i>P. Pehrson</i>	med 182 röster	
» <i>G. A. Ahlstrand</i>	» 182 »	
» <i>O. Anderson</i> i Hasselbol	» 182 »	
» <i>W. Andersson</i> i Bråborg	» 182 »	
friherre <i>C. C. Bonde</i>	» 182 »	
herr <i>C. A. Danielsson</i>	» 182 »	
» <i>J. G. Forsberg</i>	» 182 »	
» <i>A. Hansson</i>	» 182 »	
» <i>A. Henricson</i>	» 182 »	
» <i>C. E. Johansson</i> i Berga	» 182 »	
» <i>V. Larsson</i> i Västerås	» 182 »	
» <i>J. A. Lundgren</i>	» 182 »	
» <i>L. P. Mallmin</i>	» 182 »	
» <i>N. Nilsson</i> i Skärhus	» 182 »	
» <i>P. Nilsson</i> i Bonarp	» 182 »	
» <i>S. T. Palme</i>	» 182 »	
» <i>O. Persson</i> i Killebäckstorp	» 182 »	
» <i>J. Sjöberg</i>	» 182 »	
» <i>N. Svensson</i> i Olseröd	» 182 »	
» <i>T. Zetterstrand</i>	» 182 »	
» <i>H. Andersson</i> i Västra Nöbbelöf	» 181 »	
» <i>C. Persson</i> i Stallerhult	» 181 »	
» <i>G. M. Sandin</i> i Grums	» 181 »	och
» <i>E. A. Lovén</i>	» 95 »	

Närmast i röstetal kom herr *M. E. Svallingson* med 87 röster.

suppleanter:

herr <i>A. F. Vennersten</i>	med 181 röster	
» <i>A. L. Lundström</i>	» 180 »	
» <i>A. C. Gunnarsson</i>	» 179 »	
» <i>E. Jonsson</i> i Freluga	» 179 »	
» <i>P. M. Olsson</i> i Blådinge	» 91 »	och
» <i>A. O. Rune</i>	» 91 »	

de två sistnämnda efter lottning med herr *E. A. Leksell*, hvilken jämväl erhållit 91 röster. Närmast i röstetal kom herr *C. E. Johansson* i Rönna med 90 röster.

Ordningen mellan de suppleanter, hvilka erhållit lika antal röster, bestämdes, sådan den finnes här ofvan angifven, genom lottning.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående paragraf omförmälda valen.

§ 6.

Remiss af en
motion.

Efter föredragning af herr vice talmannen *P. Pehrsons m. fl.* å kammarens bord hvilande motion, n:o 189, begärdes ordet af

Herr Thorsson, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Vid remissen af detta märkliga aktstycke skall jag be att få till protokollet anföra några ord.

Herrar motionärer äro ense om, att det sätt, Kungl. Maj:t föreslagit för denna frågas lösning, icke är tillrädligt eller tillfyllestgörande, och söka därför på en annan väg nå det mål, Kungl. Maj:t äsyftat. Från den skattdragandes synpunkt sedt finner jag det icke vara af så stor betydelse, om man går den ena eller den andra vägen, när man dock till slut kommer därhän, att de skattdragande skola betala fiolerna. Men jag finner det vara märkvärdigt, att herrar motionärer kommit med ett förslag, som mycket väl kan tänkas komma att innebära en större utgift för statskassan, än det förslag Kungl. Maj:t framlagt för Riksdagen.

Jag skall nu icke så mycket vidröra den frågan, om det från statskassan skall utgå något hundratusental kronor mer eller mindre. Det är fastmera den princip, man här vill försöka införa, som jag för min del icke kan förlika mig med. Jag hyser den uppfattningen, att hvarje människa — synnerligast om han befinner sig på samhällets högsta tinnar — bör vid ställande af kraf på sina medmänniskor taga hänsyn äfven till deras förmåga att fylla krafvet. Redan uti 1905 års rösträttsproposition anfördes af dåvarande justitieminister, att af landets medborgare det år 1903 icke var mer än 191,515 personer, som voro påförda inkomstskatt — och vi veta alla, hvar inkomstskatten börjar. Bland dessa utgör antalet af dem, som skatta för en årlig inkomst af 2,000 kronor eller därutöfver, ej mera än omkring 40 procent, och tillägger justitieministern, »äfven om till dessa 40 procent läggas de, som af fastighet beräknas hafva en inkomst af 1,000—2,000 kronor, torde hela antalet ej öfverstiga 100,000».

I årets rösträttsproposition, som är synnerligen rik på tabeller, är det också några siffror att leta reda på, som kunna anföras vid detta tillfälle. Där säges det, att 386,780 personer äro påförda bevillning för 1—25 fyrkar, motsvarande en till 700 kronor beräknad årsinkomst, vidare att 137,084 personer äro påförda bevillning för 26—50 fyrkar, motsvarande 950 kronors årlig inkomst, samt att 172,860 personer fått sig påförd bevillning af 4 kronor 99 öre, också motsvarande en årsinkomst af högst 950 kronor. Af landets kommunalt skattdragande medborgare är det således icke mindre än 696,724 personer, som få hålla sig nere på ett så lågt ekonomiskt plan, som betingas af en årsinkomst å högst 950 kronor, och af hela det antal medborgare, hvilka äro påförda bevillning, eller 865,385 personer, är det alltså endast 168,661 personer, som befinna sig ofvanför 950 kronors inkomst, ett mera nedslående resultat, än som framgår af de 1905 demonstrerade siffrorna.

Om det nu alltså förhåller sig så, att den stora massan af landets medborgare befinner sig på ett sådant ekonomiskt lågt plan, som jag nyss antydt, så får det icke förvåna någon, om en arbetare, när han ser, att man i den folkvalda kammaren synes vilja mot honom göra ett formligt anslag i syfte att än ytterligare höja hans skatteutgifter, blir bitter till sinnes. Man får då icke förundra sig, om det hos arbetarklassen växer upp en besynnerlig uppfattning, om hur det går till i samhället, när man trots denna ekonomiskt dåliga ställning kan tillåta sig förorda ett sådant kraf, som motionärerna nu framfört.

Det är helt naturligt, att det är synd om hvarje människa, som kommer i ett eller annat trångmål — för den händelse att icke det trångmål hvori han råkat är frukten af egna göranden och låtanden, utan beror på omständigheter, på hvilka han själf personligen icke kunnat inverka. Det är också helt naturligt, att människor söka hjälpa hvarandra vid kritiska tillfällen. Men i hela mänskligheten förhåller det sig, enligt hvad jag föreställer mig, så, att, när någon person kommit i en dylik beklaglig ställning, det är just för *hans närmaste anhöriga en bjudande plikt att i första hand träda hjälpende emellan.* Jag hyser den uppfattningen, att den svenska Riksdagen på ett sådant sätt tillgodosett den nuvarande dynastien, att Riksdagen icke på något sätt är skyldig bifalla det nu framlagda förslaget. När någon kan komma och säga, att den svenska Riksdagen har mot den nuvarande dynastien här i Sverige uppträdt på ett sådant sätt, att denna därpå befunne sig i den ekonomiska ställningen, att från dess egen sida icke kunde vidtagas rättelse i här antydda missförhållanden, då skall jag icke motsätta mig att lägga min lilla skärf till det belopp, som kan krävas.

Jag antydde här nyss några tabeller, och i sammanhang därmed ber jag att få erinra om en sak. För närvarande pågår i vår hufvudstad en undersökning om »*utsvettningssystemets*» verkningar bland de sämst ställda individerna i samhället, nämligen de allra fattigaste kvinnorna, särskildt änkor. Det har tillåtits mig att taga del af några af de uppgifter, som vid denna undersökning framkommit; jag vill emellertid icke föra fram dessa uppgifter i all sin nakenhet, utan jag vill endast säga, att när jag tänker på, hurusom det sitter i vår hufvudstad kanske tusentals människor, som ifrån morgon till kväll, för att icke säga långa stycken af natten, måste arbeta och oförtrutet arbeta för att få hvad som behöfs för att skaffa sig det *torra brödet* och *skäligen kunna betala sin hyresafgift*, då bjuder det mig emot såsom *arbetare* att vara med om det nu framlagda förslaget — jag säger ärligt ifrån detta, att det bjuder mig emot.

Detta förslag skall väl, såvidt jag kan förstå, utgöra ett uttryck för kammarmajoritetens mening, då ju de mest framskjutna ledamöterna inom respektive partigrupperingar inom denna kammare undertecknat motionen, ty man får väl anse, att förslaget utgör ett uttryck icke endast för dessa ledamöters uppfattning såsom enskilda riksdagsmän, utan för den allmänna meningen inom de partigrupper, hvilkas främste män de äro.

Remiss af en
motion.
(Forts.)

Att så representativa namn återfinnas under denna motion, innebär dock icke för mig något bevis för det berättigade i det nu framställda krafvet, utan det är för mig blott ett ytterligare bevis till de många, vi förut ha, att vi fortast möjligt behöfva en grundlig författningsrevision, hvarigenom synnerligast den folkvalda kammaren ställes i kontakt med de skattdragande medborgarne i landet.

Vidare anfördes ej. Ifrågavarande motion jämte det i anledning af densamma nu afgifna yttrandet hänvisades till statsutskottet.

§ 7.

Vidare föredrogos hvar för sig och öfverlämnades till bevillningsutskottet följande motioner, nämligen

herr *O. Olssons* i See motion, n:o 190;

herr *J. Akessons* motion, n:o 191;

herr *O. W. Redelius'* motion, n:o 192 och

herr *P. Pehrssons* i Österby motion, n:o 193.

§ 8.

Härefter föredrogos, men blefvo åter lagda på bordet statsutskottets utlåtanden n:is 3, 4, 27 och 28, bevillningsutskottets betänkande n:o 11, lagutskottets utlåtanden n:is 11, 12 och 13, Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 2, samt Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 3.

§ 9.

Följande nya motioner afgafvos, nämligen af:

herr *A. F. Vennersten m. fl.:*

n:o 194, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning m. m.; och

n:o 195, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning m. m.;

herrar *G. M. Sandin* och *G. Jansson* i Krakerud, n:o 196, i anledning af motionerna n:is 146 och 147 angående några statsåtgärder i ändamål att i erforderliga fall förekomma och undanrödja enskildes jordmonopol;

herr *C. Olsson* i Viken, n:o 197, om ändring af 9 och 12 §§ riksdagsordningen;

herr *S. T. Palme*, n:o 198, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning m. m.: samt

herr *S. H. Kvarnzelius m. fl.*, n:o 199, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.

Dessa motioner bordlades på begäran.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes

lagutskottets utlåtanden:

n:o 14, i anledning af väckt motion om ändring af 22 § i förordningen angående försäljning af vin och öl;

n:o 15, i anledning af justitieombudsmannens framställning om nedsättning i straffet för barnamord; och

n:o 16, i anledning af justitieombudsmannens framställning om nedsättning i straffet för ämbetsbrott.

§ 11.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren ville besluta att å föredragningslistan för morgondagens plenum uppföra ärendena i den ordning, jag nu ämnar föreslå, nämligen 1:o) lagutskottets utlåtande n:o 10; 2:o) statsutskottets utlåtande n:o 4; 3:o) statsutskottets utlåtande n:o 3; samt därefter ärendena i den ordning, hvori de finnas upptagna å dagens föredragningslista.

. Denna hemställan bifölls af kammaren.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr	<i>E. D. W. Martin</i>	under 2 dagar fr. o. m. d. 1 mars,
»	<i>C. A. Danielsson</i>	» 4 » » » 4 »
»	<i>S. O. Nylander</i>	» 5 » » » 4 » och
»	<i>J. B. Eriksson</i>	i Grängesberg den 2 mars.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,43 e. m.

In fidem
Herman Palmgren.